

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 28.05.2025

Meie 17.06.2025

nr 8-2/25/2371, HTM/25-
0589/-1K
nr 8-2/4634

Haridus- ja teadusministri määruse „Haridus- ja teadusministri määruste muutmine seoses Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (õppimiskohustuse kehtestamine) jõustumisega“ eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Haridus- ja Teadusministeerium saatis Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks määruse „Haridus- ja teadusministri määruste muutmine seoses Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (õppimiskohustuse kehtestamine) jõustumisega“ eelnõu¹ (*eelnõu*). Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

I. Sisulised märkused

Halduskoormuse hindamine

1. 25.05.2025 jõustus hea õigusloome ja normitehnika eeskirja² (HÕNTE) muudatus, millega kehtestati halduskoormuse tasakaalustamise reegel (HÕNTE § 1 lg 4¹). Reegli kohaselt tuleb halduskoormust suurendava nõudega kavandada ka halduskoormust vähendav muudatus. Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhise on kättesaadav Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehel³.

Eeltoodud HÕNTE muudatustest tulenevalt palume eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes kirjutada, kas eelnõuga kavandatud muudatuste tulemusel halduskoormus suureneb, väheneb või ei muutu. Halduskoormuse kasvamisel palume seletuskirja sisukokkuvõttes märkida, mis meetmega on kavandatud suurenenud halduskoormust tasakaalustada.

Andmete töötlemise reguleerimisega seotud märkused

2. Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetakse haridus- ja teadusministri 19. augusti 2010. a määruse nr 43 „Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord“⁴

¹ Eelnõu toimiku number: 25-0589

² RT I, 22.05.2025, 8

³ Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhise

⁴ RT I, 27.08.2024, 8

§ 3 lõiget 1. Kehtiva määruse § 3 lõikes 1 on loetletud, millised andmed taotlusele lisatakse. Kehtivas loetelus on nimetatud ka väljavõtte tervisekaardist (määruse § 3 lg 1 p 3). Kavandatud muudatustega tervisekaardi väljavõtte esitamise kohustust sõnaselgelt ei sätestata. Samas võib kavandatud muudatuste pinnalt tekkida ebaselgus tervisekaardi väljavõtte esitamise kohustuse suhtes. Ka eelnõu seletuskirjas ei ole selgitatud, kas tervisekaardi väljavõtte esitamise kohustus säilib või on selle esitamise kohustusest otsustatud loobuda ning kui on loobutud, siis mis kaalutlustel. Samasisuline ebaselgus tervisekaardi väljavõtte esitamise kohustuse kehtivuses puudutab ka **eelnõu § 1 punktis 9** kavandatud muudatust. Palume täiendada eelnõu seletuskirja selgitusega tervisekaardi väljavõtte esitamise kohustuse kohta.

3. **Eelnõu § 5 punkti 3** muudatustega tekib õppimiskohustuslikul õpilasel või tema seaduslikul esindajal kohustus esitada kooli vastuvõtmise avaldus elektroonilises vastuvõtukeskkonnas. Eelnõu seletuskirjas (lk 11) on selgitatud, et tegemist on hariduse infosüsteemi elektroonilise keskkonnaga (sisseastumise infosüsteem ehk SAIS). Palume eelnõu täpsustada, et oleks üheselt arusaadav, et esitatud andmeid töödeldakse hariduse infosüsteemis (näiteks nii nagu seda on sätestatud eelnõu § 1 punktis 9).
4. Eelnõu kohaselt hakatakse kavandatud muudatuste jõustumisel esitama gümnaasiumisse vastuvõtmise taotlus Eesti hariduse infosüsteemi elektroonilises keskkonnas. Ka paber kandjal esitatud taotlused sisestatakse nimetatud infosüsteemi. Eesti hariduse infosüsteemis andmetöötlust puudutavad sätted on reguleeritud Eesti Vabariigi haridusseaduses⁵ (HaS). Eelnõust ega seletuskirjast ei tulene, kuidas on korraldatud põhikooli sisseastujate andmete töötlemine olukorras, kus õpikuvälised esitavad sisseastumistaotlusi paber kandjal. Palun selgitage seletuskirjas, mis keskkonnas (millises andmebaasis) ja mis seaduslikul alusel töödeldakse põhikooli astujate isikuandmeid.

Märkused volitusnormi ulatuse kohta

5. **Eelnõu §-ga 2** muudetakse haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määrust nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“. Muudetav määrus on antud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse⁶ (PGS) § 70 lg 2 alusel. PGS § 70 lõike 2 kohaselt kehtestab kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise korra valdkonna eest vastutav minister. Seega on sätestatud, et dokumentides esitatavate andmete koosseis nähakse ette määrukses.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse haridus- ja teadusministri 28. augusti 2013. a määrust nr 23 „Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord“. Muudetav määrus on antud kutseõppeasutuse seaduse⁷ (KutÕS) § 20 alusel. KutÕS § 20 kohaselt kehtestab kooli arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise korra valdkonna eest vastutav minister määrusega. Seega on ka KutÕS puhul sätestatud, et dokumentides esitatavate andmete koosseis nähakse ette määrukses.

Eelnõu §-ga 5 muudetakse haridus- ja teadusministri 21. augusti 2024. a määrust nr 23 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtu ja kutseõppeasutusest väljaarvamise kord“. Muudetav määrus on antud KutÕS § 25 lõike 5 ja § 34¹ lõike 2 alusel. Muudetava määruse § 5 lõikes 2 on sätestatud, milliseid andmeid õpilaskandidaat avaldusele märgib. Samas KutÕS § 25 ei näe ette töödeldavate isikuandmete kategooriaid. Samuti ei ole tulene seadusest, millises andmekogus kogutavaid andmeid töödeldakse ja kui kaua säilitatakse.

Ülaltoodud PGS ja KutÕS volitusnormid on liiga laiad ning ei ole kooskõlas seadusreservatsiooni põhimõttega.

⁵ RT I, 15.03.2022, 4

⁶ RT I, 26.04.2024, 12

⁷ RT I, 26.04.2024, 8

Isikuandmete töötlemine riivab põhiseaduse⁸ (PS) §-is 26 sätestatud õigust eraelu puutumatusele. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Riigikogu võib täidesaatvat võimu volitada reguleerima üksnes vähem intensiivseid põhiõiguste piiranguid ning sealjuures peab seaduses sisalduv volitusnorm olema täpne, selge ja vastavuses piirangu intensiivsusega. Seda põhimõtet tuleb järgida ka isikuandmete töötlemisel. See tähendab, et isikuandmete töötlemine peab olema reguleeritud seadusega. Määrusega võib seaduse norme täpsustada, kuid seda üksnes selge ja täpse ulatusega volitusnormi alusel. Isikuandmete töötlemise seaduslikuks aluseks ei sobi üldine volitusnorm, mis jätab kõik peamised küsimused täitevvõimu reguleerida. Eelkõige peab seaduse tasandil määratlema isikuandmete töötlemise olukorrad ja eesmärgid, töödeldavate isikuandmete koosseisud vähemalt isikuandmete kategooriate täpsusega (viimast võib seaduse volitusnormi alusel määrusega täpsustada) ning töödeldavate isikuandmete säilitamise tähtajad.

Palume sätestada seaduse tasandil, milliseid isikuandmeid on PGS ja KutÕS alusel lubatud töödelda ning kui kaua säilitada. Samuti peab seaduses olema selgelt sätestatud see, millises andmekogus kogutavaid andmeid töödeldakse.

II. Märkused eelnõu mõjuhindamise kohta

Palume arvestada kooskõlastuskirja lisas esitatud eelnõu seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega eelnõu mõjude kohta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisa: Eelnõu seletuskirja fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega.

Maria Sults JM 58862946
maria.sults@justdigi.ee

Karen Alamets
Kristel Niidas

⁸ [RT I, 15.05.2015, 2](#)